

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

GYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — 2 " — "
 Na štvrt roka — 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlásoky a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Budúcnosť.

Už utíchly radostné výkriky víťazných voličov. Židovský liberalizmus na smrť porazený leží pred nohami víťazov. Rakev je tiež zhotovená preň, len ho uložíť do nej a pochovať, aby sme už raz mali pokoj od tejto ukrutnej mátohy. Aj Tisza je zhodený z hodností a leží na ňom kliatba národa, tak, že mal by zutekať, kde ho nik nevidí. Slobody nás chce zbaviť, hoden bol trestu.

Teda premohly sme krutého nepriateľa. Oslobodili sme sa od ľudí, ktorí blízko štyridsať rokov držali vládu v ruke; rozkazovali nám, znevážili a prenasledovali nás; vládli s obecným majetkom, a okúňali sa okolo masného hrnca.

Čo bude teraz? Pýta sa národ. Aká budúcnosť čaká naňho? Bude li nádejnejšia, ako bola minulosť? Akú odmenu obdrží národ za hrdinský boj a za statočné víťazstvo? Čo bude s tými, ktorí až posiaľ vyžierali národ? Ktorí vládli nad nami a robili čo chceli? Ktorí päť lízali všetkým dosavádnym ministrom? Ktorí hotoví boli na rozkaz, alebo pre svoj zisk šliapať zákon, a prenasledovať statočných občanov? Či títo naničhodníci aj na ďalej budú zastupovať obecné úrady, čoho nie sú hodní? Či aj na budúce prispajú k riadeniu krajiny, čo neraz nesvedomite a neludský konali? Či ich národ aj na ďalej má trpeť a platiť, a či oslobodí nás od nich nová vláda?

Čo bude s tými slonovinármi, ktorí tak otrocký a nehanebne napomáhali Tiszu, a schvalovali všetky jeho špatné kúsky a protinárodné šialenstva? Veď keď jich gazda krky zlomil, aj oni by mali ísť s ním do zabudnosti, aspoň statočnosť

to donáša. Poriadný bojovník nasleduje vodcu, a nečaká, že kto mu dá závdavok, keď predošlého veliteľa zanechá a zapredá.

Síce toto nenie na toľko vážna otázka ako tá prvá: čo bude teraz a akú odmenu obdrží národ?

Nastane nová vláda, ktorá pozostávať bude z protivníkov Tiszových, ponevác opozícia je vo väčšine. Táto bude riadiť krajinu dľa spoločného programu, a dosavádných pánov národa t. j. Tiszovú stranu nikto si nepovšímne. Ako keby ani neboli na svete. Sú oni podozriví ľudia, a ešte vždy bažia po stratenej vláde. Radi by ju dostať nazpät, len že tá im uletela na veky. A národ rád, že sa ich striasol, a len s kliatbou myslí na nich, lebo veľmi mnoho previnili oproti nemu. Hovorí, že pojdú na opozíciu, a tam budú brániť židovský liberalizmus. Ale tam veru nevyžijú, lebo tam nenie masného hrnca, a bez toho nenie hodno byť liberantom.

Chyby liberálnych bruchopascov nová vláda musí napraviť. Musí oslobodiť národ od nepriateľských bašov, lebo ak zostanú v službe, tak nič nevyhráme so zmenou. Konec musí byť panovaniu jednotlivých, ale do predu musí prísť celý národ. Národ, ktorý farchy znáša. Národ, ktorý vydržiava krajinu. Národ, o ktorý dosiaľ nikto sa nestaral. Ktorý len zdierali a prenasledovali. Musí dostať úplnú slobodu a spravdivé zákony. Musí dostať práva, v prvom rade volebné právo. Nová vláda nesmie trpeť tú nespravdivosť, ktorú liberalizmus pestoval. Veď liberalizmus vytvoril ľud zo všetkého. Nemal ho za nič. Ľud bol len na to dobrý, aby mozolil na všeliakých darebákov, aby veľké porcie platiť, aby poslúchal a mlčal, keď

kadejakí bašovia drali a sužovali ho. Ľud musí prísť medzi šiance ústavy. O ten sa musí starať nová vláda. Nesmie byť vytvorený z ničoho, lebo má právo k riadeniu krajiny, veď on je koreň, on vydržiava úradníkov, vojsko, slovom celú krajinu. Vláda teda musí rozšíriť právo volebné, a uviesť do života tajnú votizáciu. Ľud nech si volí svojich priateľov, ale nie osoby, ktoré silia naň. Vláda postarať sa musí o nové zákony, ktoré poľabčia farchy naše, ktoré už zniesť nemôžeme. Zákony, ktoré na nohy postaví remeselníkov a hospodárov, a budú ich brániť oproti cicavcom. Snem bojovať musí za slobodu národa, a za dobrobyt celej krajiny. Zakaľ toto nedocielime, nenie sme nič iné, ako biední otroci, ktorí na cudzú vládu mozolíme. Slobodu a samostatnosť musíme si vydobudnúť, lebo len to nám poistí budúcnosť.

Ďalej, snem musí konať vážnu prácu, a nie hlúpe komédie a divú obštrukciu, z ktorej my len škodu máme. Nech je pokoj v celej krajine. Nech každý riaditeľ pracuje za dobro celého národa, veď za to bere plat. Lebo ak by sa znovu vystrela nad nás tieň židovského liberalizmu,tedy márne sme sa namáhali za víťazstvo opozície.

U nás len vtedy bude dobre, keď nastane kresťanská vláda. Za túto má bojovať každý občan. Za ňu bojuje ľudová strana; budme teda ľudáci.

Záhorský.

Naším oravským hospodárom do pozornosti !

Minuloročné suchoty zapríčinily po celej krajine veľký nedostatok krmu. Naši hospodári pomáhali si v takejto núdzi, ako kde vedeli. Tu s pochvalou uznať musíme, že v daktorých stoličiach hospodárske spolky ruka v ruke s vrchnosťou i s ablegátmi hľadeli postarať sa o lacnejšiu krm pre hospodárov, prípadne aj o štátnu podporu.

Na stoličnom výborovom shromaždení oravskom tiež ohlásil sa bol veľk. pán *Ferko Skyčák*, minuloročného leta i potom pozdejšie, aby patričné kruhy zakročily u vlády a zaobstaraly Oravanom zavčasu potrebného pre statok krmu. Výstražné slová ale tohoto horlivého ľudomila nedocielily vtedy prajného výsledku. Teraz, keď

veľk. pána *Franca Skyčáka* vyvolili si voličia bobrovského okresu s krásnou väčšinou za ľudového poslanca, pred jeho odchodom do Pešte viacerí hospodári tamojší požiadali ho, aby u vlády zaujal sa ich a dľa možnosti zprostredkoval im lacnejší krm pre statok. Nový pán ablegát bobrovský ani nemeškal, lež zaraz vystrojil sa do ministerstva orby a požiadal aj práve v Pešti sa zdržujúceho vicišpána oravského, veľk. p. Bullu, aby spolu šli doliehať na ministra. Pán vicešpán k tomu aj ochotne privolil. Dobré slová, povedané u ministra orby nezostaly bez výsledku, tak že našim milým Oravanom môžeme už teraz zdeliť nasledovné:

Sl. uhorská vláda ochotná je prepustiť pre Oravu 50 vagónov (viac nielo k dispozícii) krmu, asíce sena, slamy ovsenej a jačmennej. Krm táto už i s dovozom na stanicu tvrdošinskú alebo trstenskú «Hospodárskym Spolkom Oravským» dopravená bude mať tieto ceny: seno 6 korún 72 halierov, slama (ovsená a jačmenná) 3 koruny 49 halierov. Tiež i švábku (zemiaky) na sadenie bude možno si objednať za 5 korún. Ceny tieto rozumejú sa za metrický cent (100 kilov.) Minister orby osvedčil, že náklonný bude i naďalej ohľad brať na záujmy hospodárov oravských. — Doprava sena dá sa previesť *zaraz*, kdežto dopravenie slamy započne sa až o 2—3 týždne.

Takí hospodári oravskí, ktorí by chceli z vyššie spomenutej krme si obstaráť, nech si to doma s velp. duchovnými ustália, že kolko ktorý by z toho alebo onoho druhu krme sebe objednať chcel. Patriční potom budú upovedomení o dovoze krmu a na označenej stanici sa dovezená krm pekne v poriadku každému podelí, pričom aj vrchnosť nápomocná bude. Radíme každému, aby krm za *hotové peniaze* si prevzal, takto nebude mať prekážok žiadnych a odovzdanie krmu stane sa takto jednoduchším.

Päť dní roku 1900 v Ríme.

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdú opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 4 korún s poštou 45 halierov, 50 výt. 18 kor.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Dňa 17. januára mal novozvolený snem svoju prvú schôdzu. V zasadacej sieni a na chodbách už hodne pred 10. hod. bolo živo. Noví členovia, ktorí sa teraz po prvé dostali do snemu, dopytovali sa na svoje miesta, prosiac za sprievodcov starších členov snemu. No ale aj z pomedzi starších viacerí len s ťažkosťou našli svoje miesta, lebo výsledok volieb pozmieňal aj hranice strán v sneme. Neodvislá strana i naďalej sedí na ľavej strane, ale zasahuje hodne až do prostriedku, následkom zväčšenia počtu svojich členov. Popri neodvislej strane má miesto ľudová strana. Ďalej sedia dissidenti. Liberálna strana sedí na svojom predošlom mieste, na pravom strane, ale už hodne zmenšená, jej hranice od stredy sa patrne possuly ku krajnej pravici. Zvláštny zjav je to, že väčšina sedí na ľavej strane a menšina na pravej.

Krátko po 10. hodine predošlý major domu Béla Csávossy zacengal a keď si vyslanci posadali na svoje miesta, vyzval Jozefa Madarásza, ako najstaršieho člena snemu, aby ako predseda dľa veku zaujal predsednícke miesto a porobil poriadky potrebné ku utvoreniu nového snemu.

Jozef Madarász za potlesku ľavej strany vyšiel na predsednícke miesto a v krátkej reči, ktoru povedal pri zaujatí predsedníckeho miesta, vyhlásil za neplatné a nezákonné to, čo predseda, vláda alebo ktokoľvek iní bol učinil proti starým stanovám alebo zákonom. On sa bude pridržať len starých stanov. Konečne prosí Boha o poženanie na účinkovanie snemu.

Potom vyzval šesť najmladších členov snemu, aby zaujali svoje miesta ako zápisníci dľa veku. Zatým predseda Madarász oznámil, že zajtra bude zahájený snem kráľovským prípisom a potom vyslanci zadajú aj svoje mandáty.

Konečne jedon zo zápisníkov prečítal poriadky zákona o inkompatibilite, dľa ktorých takí vyslanci, ktorí majú inkompatibilné postavenie, povinní sú to zajtra oznámiť.

S tým sa zasadnutie skončilo.

Dňa 18. februára vydržovala snemovňa vyslancov krátke zasadnutie. Predseda dľa veku Jozef Madarász zahájil zasadnutie a po uhodnovernení zápisnice, ktorú prečítal jeho syn, ministerský predseda oznámil, že snemu došiel najvyšší kráľovský rukopis. Kráľovský list bol prečítaný. Po obvyklom pozdrave jeho veličenstvo odkazuje, že poneváž «pre vyskytnuvšie sa prekážky terajší snem dľa túžby svojho otcovského srdca trónnou rečou zahájif nemôže, týmto listom vyhlasuje ho za zahájený.»

Kráľovský odkaz bol vzatý v známosť.

Potom predseda vyzval vyslancov, aby oddali svoje mandáty, čo keď sa stalo, prečítaný bol prípis horvátskeho snemu, v ktorom je sdelený menoslov horvatským snemom delegovaných 40 vyslancov.

S tým sa zasadnutie skončilo.

Dňa 20. februára bol v snemovni vyslancov čulý život. Utváraly sa rozličné výbory snemovne voliac svojich predsedov a zápisníkov a preskúmané boly aj mandáty. Do stáleho verifikačného výboru zvolili len samých opozičných členov. Z podaných mandátov proti dvadsiatim boly podané námietky z formálnych príčin a proti viacerým mandátom podaná je petícia.

Dňa 21. februára mala snemovna vyslancov tiež živé ale pre liberálov naprajné zasadnutie, lebo tu liberáli utrpeli veľkú porážku. Dnes sa totiž previedla veľba predsedu, podpredsedov a zápisníkov snemovne vyslancov, ktorá sa skončila s úplným víťazstvom opozície, lebo z liberálov nebol zvolený nikto. Na predsedníctvo zo strany liberálnej kandidovaný bol Béla Talián, na ktorého hlasovalo 168 vyslancov, z opozície kandidovaný bol Julius Justh, na ktorého hlasovalo 230 vyslancov, a tak za predsedu snemovne vyslancov zvolený bol Julius Justh. Na podpredsedníctvo kandidovaný boli z liberálnej strany Ernest Dókus, Viktor Issekutz, Štefan Kovacsevics, Kolomann Thaly a Žigmund Makkai, z opozície ale Franc Bolgár a Štefan Rakovsky, ktorí boli za podpredsedov snemovne vyslancov aj vyvolení. Za zápisníkov zvolení boli tiež opoziční vyslanci, a síce Ladislav Hammersberg, Mikuláš Pozsgay, Gejza Salamon, Zoltán Szakács, Mikuláš Zboray a Ladislav Hertelendy. Za majora domu zvolený bol tiež opozičný vyslanec Ján Tóth.

Za tým prehovoril novozvolený predseda, prizvukujúc a zapovrhujúc to násilenstvo, ktoré sa previedlo dňa 18. novembra, sľubujúc, že pridržať sa bude dosavadných pravidiel.

S tým sa zasadnutie skončilo.

★

Dňa 17. februára mala krátke zasadnutie aj snemovňa veľmožov, na ktorom predseda dľa veku Mikuláš Szabó, predseda Kúrie na penzii, pozdravil veľmožov. Potom bol prečítaný prípis ministerského predsedu, že snem bude kráľovským prípisom zahájený a týmto budú mať veľmoži zasadnutie o 12. hodine na poludnie. S tým sa zasadnutie skončilo.

Dňa 18. februára mala snemovňa veľmožov zase zasadnutie, na ktorom bol najprv prečítaný kráľovský rukopis o zahájení snemu. Za tým bol prečítaný druhý najvyšší reškrípt, ktorým jeho veličenstvo za predsedu snemovne veľmožov vymenúva grófa Albina Csákyho a za podpredsedov Klementa Eruszta a baróna Kolomana Keménya.

Predseda gróf Csáky ďakujúc za dôveru a podporu veľmožov a medzi iným riekol: Vlastenecká obava a vlastenecká nádej zamieňaly sa v našom srdci, keď sme sa po poslednom zasadnutí minulého snemu rozlúčili; obava vzhľadom na minulosť, nádej vzhľadom na budúcnosť. A teraz, keď sme sa opäť síšli ku zákonodarnej práci,

tiene minulosti ešte celé nezmizly a papršky budúcnosti ešte neprerazily. Ale nezlomná ostala naša odhodlanosť a silná vôľa: s celou oddanosťou slúžiť kráľovi a národu. K tomuto prosím Božie požehnanie.

Potom bola vyslovená vďaka predsedovi dľa veku, na čo biskup Majláth v mene veľmožov pozdravil nového predsedu.

Konečne boli vyvolení členovia verifikačného výboru, na čo sa zasadnutie skončilo.

Útok na knieža Sergiusa v Moskve.

Minulé dni spáchaný bol útok v Moskve na veľkoknieža Sergiusa. Útok spáchaný bol bombou, ktorá telo veľkokniežaťa tak dotrhala, že tam na mieste zomrel. Smrť veľkokniežaťa Sergiusa vzbudila v cárskej rodine veľký strach. Hovorili, že cár keď počul o smrti svojho strýca, zamdlel a že veľkoknieža Vladimír, ktorý leží chorý, veľmi sa obáva, že aj jeho stihne podobný osud. Cár vydal proklamáciu k ruskému ľudu, v ktorej vyzýva verné duše, aby s nim smútili. Ministri vydržovali súrnu poradu a polícia pochytila všetkých podozrivých ľudí. Ruský ľud je nad touto vraždou veľmi rozčuleny.

O útoku veľkokniežaťa Sergiusa oznamujú nasledovné zprávy: Za kočom veľkokniežaťa Sergiusa hnali na dvoch kočoch policajní úradníci, lebo v poslednom čase, od kedy aj v Moskve vypukol robotnícky štrajk, veľkoknieža nešiel nikam bez sprievodu. Medzi palácom pravosúdia a Nikolajovou bránou stáli jedny sane, na ktorých sedeli dvaja ľudia, jeden v robotníckych šatoch. Keď koč veľkokniežaťa Sergiusa došiel na toto miesto, jeden zpomedi tých ľudí, ktorí sedeli na sanách, vstal, vytiahol zpod veľkej bundy bombu a hodil ju pod koč veľkokniežaťa. V nasledovnom okamihu zarachotil hrozný výbuch, ktorý počuli skoro v celej Moskve. Skoro všetky okná veľkého palácu pravosúdia sa rozbily a na okolí útoku mysleli ľudia, že sa zatriasla zem. Bomba v pravom smysle slova na kusy dotrhala telo veľkokniežaťa Sergiusa a čiastky tela rozlotely sa v každom smere. Telo nemalo viac podobu človeka a len kde-tu bolo vidieť jednotlivé čiastky mäsa. Kusy šiat arcikniežaťa Sergiusa boli celkom dokrvavené, tak že to bolo až hrôza pozrieť na tento obraz.

Veľkoknieža Sergius už od rokov nosil pancierovú košelu, ale ani táto ho teraz neochránila. Hlavu roztrepalo mu na tisíc kusov, tak že ju nebolo možno ani posbierať. Pri veľkokniežati ležal smrteľne ranený kočiš. Zvláštne je, že kone bomba nezabila, tieto zdivené letely ku Nikolajovej bráne, kde sa vrazily do múru a tam ich zastrelili.

Úradníci a sluhovia palácu pravosúdia a naproti sa nachádzajúceho arsenálu vybehli na ulicu a o chvíľu sa shrkla aj veľká massa ľudu. Strašný výbuch bomby aj útočníkov omráčil. Jedon z nich bol aj poranený. Druhý útočník vytiahol revolver a chcel sa zastreliť, ale vtedy ho už policajti chytili a revolver mu odobrali. Tento

útočník vzal, že je revolucionár a hovoril, že je veľmi rád, že veľkokňažna nebola na koči.

Zo sňahu, ktorý bol krvou pokropený posbierali čiastky tela veľkokniežaťa do jednej plachty a policajti odniesli ich do Nikolajovho palácu. Na ceste stretli sa s jednou bľadou ženskou, ktorá s vytreštenými očiami hľadela, čo nesú títo ľudia. Vlasy mala rozpustené a ani klobúk, ani vrehne šaty nemala na sebe. Bola to manželka veľkokniežaťa Sergtusa, ktorá — keď počula ten výbuch — tak jako bola, vybehla na ulicu, aby sa dozvedela, čo sa stalo. A keď počula o smrti svojho muža, pustila sa do úžasného plaču a zalamovala rukami.

Čiastky mrtvoly veľkokniežaťa vložili v Nikolajovom paláci do umrlejšej truhly a potom truhlu odniesli do jedného kláštora, kde ju postavili na katafalk. Kňazstvo denne dva razy slúži smútočné bohoslužby. Pokým rakva ostane v kláštore, občianski a vojenski úradníci a členovia rodiny veľkokniežaťa stoja na stráži pri rakvi, v noci ale dvaja dôstojníci a štyria poddôstojníci. Na sobotnej smútočnej bohoslužbe prítomná bola aj manželka veľkokniežaťa Alžbeta.

Ckýr o útoku na veľkoknieža Sergiusa veľmi zronil cára. Ministri poverili Jarmolova, aby sdělil cárovi hrôzypnú zprávu. Keď cár počul o strašnej smrti Sergiusa zbledol a potom zamdlel.

Tajná polícia prekutala byty podozrivých ľudí a mnoho ľudí zatkla. Všetky veľkokniežatské paláce stráži vojsko. Keď veľkokniežatá idú volakde na koči, kozácke oddiely ich sprevádzajú.

Vo vačku útočníka našli jeden pass, vystavený pre občana Gerazimova, ale pass je pravdepodobne falšovaný. Šaty útočníka poukazujú na robotníka. Po katastrofe zavrely všetky brány cárskeho palácu Kremľa. Medzi ľuďom rozdávali tlačinú, v ktorých výbor revolucionárov sdeľuje, že ktorí budú obeťami najbližších útokov. Hovorili, že ešte koncom minulého roku výbor revolucionárov odsúdil veľkoknieža Sergiusa na smrť a že ho o tomto aj upovedomili.

Ministri ešte v deň útoku večer vydržovali súrnu poradu. Hovorí sa, že postavenie Trepova je otrasené. Bývalý minister pravosúdia Witte dostal rozkaz od cára, aby hneď odešiel k nemu do Cárskeho Sela.

Strýc cárov, veľkoknieža Sergius Alexandrovič narodil sa 11. mája r. 1857. v Cárskom Sele, teda teraz bol 48-ročný. Jeho otec bol cár Alexander II., jeho matka jedna hessenská veľkokňažna a Sergius bol piatym synom svojho otca. Zpomedi jeho bratov žijú ešte: veľkoknieža Vladimír, veľkoknieža a admirál Alexis a veľkoknieža Pavel. Vladimír a Alexis vývodia v politike, Pavel ale, ktorý si vzal za manželku rozsobášenú ženu jedného merníka a s týmto nahneval cára, žije v Paríži. Sergius ešte za života svojho brata cára Alexandra III. bol gubernátorom Moskvy a v tomto úrade ostal do r. 1904.

Odkedy vypukly robotnícke vzbury v Moskve, veľkoknieža necítil sa byť na svojom byte v istote a preto sa presťahoval do Kremľa. Od 22. januára toto bel už tretí útok na veľkoknieža.

BESEDNICA.

Poučné rozprávky.

Že kde som sa narodil, to nepoviem, len toľko zradím, že v tej obci, kde knedlu holili, keď splesnela.

Môj otec pochádzal zo starodávnej zemanskej rodiny: Oklapok de genere Postruheň, a na toľko sa tešil môjmu príchodá, že ho zaraz mal šlak trafiť. Aj ostatní príbuzní vítali ma s éljenom a jedna starenka zaraz ma strčila do teplého kúpela. Ale to sa mi nepáčilo, prečo tak som vrieskal, ako neskôr, keď mi pán rektor na zadok trstenicou dával. Z tohoto baba to prorokovala, že bude zo mňa dobrý spevár a dosť ľahko organista.

Zakiaľ mňa kúpali, v izbe to sa stalo, že voľakto položil k matke do postele práve takého vreštiaka, aký som aj ja bol. Aj toho zaraz uložili do kúpela. Jasnáhle som ho zazrel, taktom som ho vital: cerus bratku! Keď nás oriadili a poviázali do vankúša, príbuzní naši sadli kolo stola, na ktorom bola fľaša s pálenkou, a radili sa, aké mena majú nám dať. Mňa pomenovali Florianom, bračeka však Filipom.

Mne sa toto nijako nepáčilo, lebo rád by bol mať meno bratové, aj som si umienil, že prejdem im čez rozum.

Pokrstili nás bez všetkej prekážky. Ja som zostal Florianom a braček Filipom. Vzali nás domov, kde už bola prichystaná kolíska. Jedna pre oboch, pri matkynej postely. Poneváž jednaki sme boli, otec náš toho sa bál že nás prečarujú. Aby sa to nestalo, vypovedal, že Filip tam bude mávať hlavu, kde ja nohy. Toto každý počul, len matka nie, lebo práve spala. A veru na tretí deň pekne-krásne prečarovala nás. Filipa dala na moje miesto a mňa na jeho. Div som sa nerozpučil od smiechu, keď už večer mňa volali Filipom, bračeka však Florianom. Ani za svet nebol by zradil túto čaru, ba aby nás už viac neprečarovali, zaprisahal som sa, že nezostanem ďalej v obecnej kolíske. Dal som sa do takého kriku, že sa skoro múry dopráskaly. Otec zprvoti smial sa, ba ešte ma gurážil, aby lepšie vrešťal.

— Počúvajte, tak sa valí z neho hlas, ani z deravej čizmy voda. Bude že to za organistu! povedal s úsmevom. Ale konečne tak som ho dopálil, že uhádol moje myšlienky a povedal:

— Istotne nenie mu po vôli brloch, preto vreští. Požičajte voľakde kolísku preňho.

Keby bol peniaze pýtal, doista nebol by tak ľahko dostal, ako hajku. To majú v každom dome, aj požičajú radi, aspoň nemajú ju pred očami.

Otcovi napadla aj tá múdra myšlienka, že napísal

na moju kolísku: toto je Filip, na druhú ale: toto je Florian. Od tejto chvíle, nikto nás viac nevyčaroval, z čoho som mal veľký chosen. Malý môj braček totižto ochorel a onedlho odobral sa na druhý svet, bez toho, že by bol spravil testament.

Každý to hovoril, že z Oklapkoje dvojčiek jedno zomrelo, a to Florian, kdežto ja chvála Bohu bol som zdravý ako buk, a tak miesto mňa pochovali Filipa, a na kríž napísali: Tu odpočívá Florianček Oklapok. A dľa tohoto ja nežijem, kdežto z božej milosti už pädesiaty rok šliapem.

Z detinstva môjho najpamätnejší deň je jedna púť, lebo vtedy sa povedal výrok nad mojou budúcnosťou.

Matka práve hrozná oberala do koláča, a ja som stál pri nej, špekulujúc, ako by mohol usmániť z tej ľahôdky. Aj sa to podarilo, lebo koľko razi sa len obzrela, za každým skočilo jedno hrozienko do mojej papulky. No mne to veľmi chutnalo, ale poneváž len ukradomky dostal som sa k hroznu, prosil som matku aby mi dala zo pár.

— Dostaneš, len čakaj trošku.

— A koľko?

— Možno aj za hrsť.

— Ale za vašu, lebo vy máte väčšiu ako ja.

Matka sa zasmiala a otec zaradoval, že som taký šibal. Aj povedal matke:

— Počula si ho? To je huncút! Má ten rozum. Bude z neho fískál.

V jeseni zaviedli ma k rektorovi, a naložili mu, aby dobre dozeral na mňa, lebo že som múdry, akého v celej rodine nenie.

No, ani sa nemuseli haňbiť za mňa. Keď sa pán rektor pýtal v škole dačo ťažšieho, zaraz mňa vyvolali, lebo iný nevedel odpovedať.

Ja ozaj neviem, bol som li múdry, za akého ma otec držal, alebo len meuo páčilo sa pánu rektorovi, dost na tom, že koľko rázi len ukázali na mňa, vždy sa radostne zasmiali.

Ale jednúc prišiel do rozpakov dobrý môj rectorko. Pán dekan boli zvedavý na našu učenosť, navštívili školu a medzi inšim to sa pýtali, že akej podoby je zem?

Nikto z nás nevedel. Vtedy rector stal pánu dekanovi za chrbát, a odtiaľ ukazoval na svoju hlavu.

Ja zaraz stal som hore, a smele som odpovedal: Naša zem just je taká, ako hlava pána rectora.

Pán dekan sa zasmiali, opýtali sa ako ma volajú, a dosvedčili, že zem vskutku je taká.

Inokedy zas prišiel školdozorca, práve o somárovi sme čítali. Aj na mňa prišiel rad. Školdozorca opýtal sa mňa:

— No synku, videl si už somára?

— Hoc koľko! odpovedal som.

— Sú aj v tejto dedine somári?

— Áno, nenie sú.

— Teda kde si videl, keď tu niet takých?

— Prosím ponížene, niekedy z vidieka prídu. Pán školdozorca sa zasmial, a to povedal rectorovi, aby

bedlil o mňa. Rechter zaraz prišiel k nám, a naložil otcovi, aby ma dal vyučiť. Otec nebol oproti tomu, a povedal, že ma dá do mesta.

Keď prišiel k tomu čas, otec predal pár volov, a povedal mi, že za té peniaze dá ma učiť, dúfa, že miesto dvoch volov nedostane späť jedného.

Pred odchodom dali mi dobré rady, ako sa mám držať a vrecká napchali mi pagáčmi. Z rady mnoho som zabudol, ale pagáč ani jeden. Této chytro sa minúly, a škoda, lebo som mal dobré zuby, a ešte lepší apetít.

Jeden deň hlad začal zvoniť v mojom bachore na poludnie, hoc ešte ďaleko som bol od obeda. Peňazí som nemal, ale stretnúť som sa s ječným kamarátom, v ktorého vačku peniaze štrkotaly. Mal dva celé krajiare. Povedal som mu, aby sme šly na rynek pozreť, urodilo sa li veľa ovocia.

Veru urodilo; lebo dovezli plné vozi slivák, jablk, hrušiek, hrozna a utešených broskýň. Boli tam aj gaštany, orechy, ba jedna starenka aj mäď predávala.

Povedal som kamarátovi, ako by nám pošmakovala zemla s mädom.

— Ale ako prideme k tomu? pýtal sa on, keď na celom bydle len dva krajiare máme. Žemlu dostaneme, ale ako mäď?

— To je moja vec. Len daj sem té dva krajiare.

Dal mi ich.

Keď som kúpil žemlu, odkrojil som z nej vrchnáčik, vykrojil striedku, ktorú sme do holportu zjiedli. Keď už bola zemla prázdna, šiel som k starenke čo mäď predávala, a pýtal som sa s nevinnou tvárou:

— Čo máte v tomto hrnci strynka?

— Mäď mladý páňko, mäď.

— A je sladký?

— Cukor môže sa schovať pred ním.

— A to vaše včeličky nanosily?

— Áno, naše.

— Ale tolko mädu! To musia byť usilovné včielky.

— Toto nenie všetok mäď. Aj doma je ho za tolko.

Ako sa takto shováram s dobrou starenkou, volakto ma drgol do boka. Ja som sa zohol rovno k hrncu a ako strela strčil som doňho vypyťvanú žemlu, tak že sa naplnila. Potom som začal krik robiť, že čo teraz s tou ubrízganou žemlou.

— To nič nerobí mladý páňko, krotila ma starenka, za to môžete ju zjiesť.

Aj sme ju zmastili s mojím kamarátom, ešte aj prsty sme si obľízali po nej.

Keď som to vyzprávával mojim spoluškolákom, tí sa chutne zasmiali a pomenovali ma mäďovníkom.

Ja som sa učil, ale veru môjmu kamarátovi veľmi ťažko šlo učenie. Na konci roku také vysvedčenie dostal, že bál sa ísť domov, teda ponúkol sa jednému kováčovi za učňa. So mňa síce nezostal fiškál ako otec mienil, ale statočný a šanoblivý hospodár, neskôr rychtár. Ale nepatrí sa, aby som sa vychvaloval.

Kreštania kupujte len u kreštanov!

Výkaz milodarov

na káplnku najsvätejšej Trojice Božej na vrchu «Čertovica» 1238 metrov vysokom na chotári medzi zvolenskou, liptovskou a neďaleko i gemerskou stolicou postaví sa majúcej, úradu farskému maluzinskému zaslaných.

Z Ružomberka: Jozef Olejník a jeho manželka 3 K, Terezia Zvada 1 K, N. N. z Východnej (lipt. st.) 2 K, Veriaci zo Senice 20 K, Ružencový spolok z Beharvalu (lipt. st.) cestou Jána Almann 6 korún 40 halierov; Dve osoby z Dolnej-Boce (lipt. st.) 1 K, Štefan Angyel, mlynár z Krtócz (gemerská st.) 2 K, Veriaci z Bacúcha (zvolenská st.) cestou kurátora Jána Cibula 30 K, Zo Zólyom-Brezó, cestou Františka Bulla 6 korún 40 halierov, k tejto summe prispeli: Peter Mišút 2 K, František Bulla 2 K, Ján Mutcik 1 K, Klement Midló 1 K, Alexander Kalický 20 hal., František Longauer 20 hal., Ján Kleja z Liptó-Ujvár 1 K, Jozef Noszál z Farkasvölgy (gemerská st.) 2 K, Zvolenský plátenici cestou Jána Birony 4 koruny, k tejto summe prispeli po 1 korune: Michal Jároš, Viktor Jároš, Martin Dlabík a Ján Birony; Anton Wohl z Liptó-Maluzsina 40 halierov.

Markus Seleszt zo Zólyom-Borosznó 1 korunu cestou Markusa Seleszt: Antonia Seleszt zo Zólyom-Borosznó 20 hal., Izidor Seleszt zo Zólyom-Szt-András 3 koruny, Katarina Seleszt zo Zólyom-Szt-András 40 hal., Georg Lehoczky 50 hal.; Michal Štefanka z Očkova (nitr. st.) 5 korún.

Do teraz tolkoto milodarov je do Maluzinej poslané, začo odplatiť Bože dobrodincom!

Milodary úctive prosím na velebného pána Štefana Horváth, r. k. farára v Liptó-Maluzsina, ráčte dľa možnosti láskave zaslat, že by tak nasbierajúc sa dostatočná summa, káplnka čím skôr stavat sa mohla.

V Liptó-Felső-Bocza.

S najhlbšou úctou:

Alexander Kudlicska, kr. uh. horár.

Oznam.

S týmto všetkým dobrodincom chudoby a priateľom ľudu dávam na vedomie, že ešte vždy s vďačným srdcom príjmem láskavé príhlasy o knižočky «*Tridsaťročný jubileum farárskeho úradovania*» a na «*Odrobinky svadby kánigalilejskej*», ktoré obetoval čo milodar na kostol lutišský náš známy dobrodinca chudoby, pán páter Zaosek. Cena je dľa možnosti ale aspoň 40 halierov. Chudobní moji farníci každú nedelu modlia sa za všetkých dobrodincom, ktorí sú im na pomoc pri stavaní a sriadení nového kostola.

V Lutišiac, dňa 16. febr. 1905. Ostat. pošta Ó-Besztercze, Trencsén m.

S hlbokou úctou sa značím a odporúčam

Ján Greben, farár.

CHÝRNIK.

Zasľúbenie v kráľovskej rodine. Ako z Mníchova oznamujú, bavorské knieža Juraj, vnuk jeho veličenstva kráľa Franca Jozefa, syn kniežata Leopolda a arcikňažny Gizelly zasľúbil sa s toskánskou arcikňažnou Mariou. Knieža Juraj narodil sa v Mníchove 2. apríla roku 1880. a je nadporučikom v ťažkom jazdeckom pluku č. 1.

Kňažna Klementína. Knieža Viktor Napoleon požiadal talianskeho kráľa, aby sa zaujal oňho a vyprostredkoval mu, aby si mohol pojať za manželku kňažnu Klementínu, najmladšiu dcéru belgického kráľa Leopolda. Taliansky kráľ, ako z Brüsselu oznamujú, udajne požiadal a to Loubeta, predsedu francúzskej republiky, no Loubet neučinil záväzný sľub kráľovi. Ponevác belgický kráľ Leopold svoje dve staršie dcéry, kňažnu Lujzu a Štefaniu vydal, kňažna Klementína bude dedič po svojom otcovi obrovský majetok v cene asi 150 miliónov korún.

Chorý arcikňaz. Kardinál Steinhuber, jediný člen sv. kollegiuma z rádu jezuitov, onedzdravel na influencu. Steinhuber pochádza z Bavorska.

Smrť. Koloman Rostz, člen rádu jezuitov zomrel 16. februára popoludní v 73. roku veku svojho života v Kaloči. Zosnulý bol seniorom uhorských jezuitov a bol 43 rokov profesorom. Rostz narodil sa roku 1832. v Rožňave. Keď mal 16 rokov, šiel za delostrelca k honvédom a jako takýto zúčastnil sa v bojoch Uhorska za slobodu. Len po vojne pokračoval vo svojich štúdiách a počúval právo v Prešove a v Budapešti. Roku 1852 prijali ho za klerika do Ostrihomu a keď roku 1852. v Uhorsku znovu zorganizovali rád jezuitov, ostal jezuitom. Do Kaloče prišiel za profesora a za kazateľa roku 1865. Rostz účinkoval i literárne, nakoľko napísal mnoho cirkevných diel.

Otrávil sa hovädzím mäsom. Z Berlína oznamujú: Jedna známa berlínska pani, manželka správcu nemocnice cisára Fridricha a profesora Baginského po tieto dni od hovädzieho mäsa ochorela. Príznaky nemoci ukazovali, že pani otrávil sa v hovädzom mäse nachádzajúcou sa otravou, takzvaným «ptomain»-om. Táto otrava povstane v hovädzom mäse veľmi často, bez toho žeby mäso malo nepríjemný zápach, alebo žeby na zovňajšku mäsa bolo poznať otravu, Otrávená pani behom niekoľko hodín zomrela.

Stösselov návrat do Ruska. Z Port Saidu (mesto v Egypte pri Suezskom priplave) oznamujú, že hrdinský obranca Port-Artura general Stössel v 535 ruskými dôstojníkmi a port-arturským mužstvom cestuje na parnej lodi «Nikolaj» do Odessy.

Arciknieža Jozef ako ohňohasič. Do jedného mníchovského časopisu napísal Konrád Gautsch článok o arcikniežatu Jozefovi ako o oduševnenom bojovníkovi a priateľovi ohňohasičstva. Písateľ článku vlni z príležitosti kongressu ohňohasičov chodil v Budapešti a za dva dni bol aj hosťom arcikniežata Jozefa a Alcsuthe. O svojich zkusenostiach píše Gautsch nasledovne:

Arciknieža Jozef bol za mladi veľmi prísne vychovávaný. Viackrát sa s ním stalo, že jako sedliacke deti aj jeho zavreli do volaktorej komory kaštieľa, aby mal príležitosť rozmýšľať nad tým, čo je dobré a dovolené a čo nie. Raz ho tiež zavreli do jednej izby, čo sa mladému arcikniežatu nijak nepáčilo a rád by bol von. Vyskriabal sa teda cez komín na strechu a tak sa vyslobodil z neprijemného väzenia. Toto bola prvá príležitosť — hovorí písateľ článku žartovne — že jeho vysost dal dôkaz svojej ohňohasičskej síkvnosti. Keď sa dostal arciknieža na slobodný vzduch, bol celkom začierneny, čo sa zas nepáčilo jeho otcovi. Prvé väzenie nasledovalo druhé prísnejšie a mladého arcikniežata zavreli do takej izby, z ktorej nevedol von komín.

Prvý raz vyznačil sa roku 1860., keď z príležitosti jedného ohňa vo Viedni on viedol ako major vojsko ku ohňu. Ratovať sa už nedalo nič, lebo celá strecha budovy stála v ohni. Oheň hrozil aj susednému domu. Jediná pomoc bola by to, keby mohli strhnúť strechu. Aj kráľ bol prítomný pri ohni a povzbudzoval vojsko k ratovaniu. Oznamili mu, že je už neskoro, lebo keby srútili strechu, mohlo by sa udat veľké nešťastie. Kráľ dupnul nohou:

— Čo sa previesť musí, v tom nenie nemožnosti.

Arciknieža na to bez slova si stal na čelo svojich vojakov, ktorí sa vrátili dnu do horiaceho domu a o chvíľu boly už horiace hrady na zemi. Táto udalosť vzbudila v arcikniežatu tú myšlienku, že ohňohasičstvo sa musí organizovať. Ohňohasičia alsuthskí majú veľmi peknú hodvábnu zástavu. Sama arcikňažna Klementína ju vyšivala. Keď bola posviacka zástavy, ohňohasičstvo chystalo sa k prisaha. Arciknieža ale riekol ohňohasičom:

— Neprisahajte, vaše slovo je predo mnou práve také sväté, ako svätá by bola vaša prisaha.

Nenie teda divu, že alsuthskí ohňohasičia veľmi sa oduševňujú za svojho veliteľa. — Pozoruhodný článok Gautscha končí sa nasledovnými slovami:

Jako ja poznám arciknieža Jozefa, presvedčený som, že aj v terajšej nemoci najväčšmi trápi ho to, že nemoc prekáža ho vo vykonávaní šľachetnej činnosti. Nech mu dá Boh, aby čím prv vyzdravel a aby čím dlhšie mohol ešte slúžiť svojim šľachetným cieľom!

Útok na ulici. Manželka obchodníka so železným náradím Alexandra Buchwalda ponáhľala sa 16. februára večer po Nagy János-ulici domov. Zrazu skočil pred ňu jedon lagan, vytrhol jej z ruky tašku a ušiel. Útočníka ale jedon policajt chytil a zaviedol ho na hlavný kapitanát, kde vysvitlo, že naničhodný tulák volá sa Štefan Varga a že pre podobné skutky bol už viackrát trestaný.

Gróf a komorník. Minulé dni oznámili parížskej policii, že grófa Sanpignyho, bohatého francúzskeho šľachtica drží jeho komorník už od desiatich rokov zavretého v jeho vlastnom paláci. Policia zaviedla vyšetrovanie a vysvitlo, že vec sa má skutočne tak, ako to oznámili. Grófa Sanpignyho nielen že nepustili komorník a jeho manželka nikde, ale nahovorili starého grófa, aby im poručil svoj obrovský majetok. Policia oslobodil grófa a proti komorníkovi a jeho manželke zaviedla trestné pokračovanie.

Kopol ho kôň. 7ročného syna päťkostolského obyvateľa Jozefa Ládányiho kopol v maštali jedon kôň do hlavy tak, že chlapec hreň padnul. Kôň nebol podkovaný a tak si chlapec neporanil hlavu, ale odtedy nevie hovoriť. Len 2—3 slová vie vyrieť a to tak ťažko, jako keby sa teraz učil hovoriť.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa že spofahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spofahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, alebo *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kishirtokosok Országos Földbitelintézet» v Budapešti.

Osudný žart. V Segedíne udal sa po tieto dni čez poludnie úžasný prípad. 22ročný kaprál Štefan Keller rodom z Čongrádu siel do izby svojho kamaráta 22ročného kaprála Ludvíka Lőrika a žartoval s ním. Obidvaja slúžia v 46. pešom pluku. Keller mal jeden ostrý patrón, ktorý si zadovážil ešte v jaseň. Tento nábitok ukazoval Lőrikovi a potom porovnávali ostrý patrón s vystreleným patrónom. Keller dal si potom i ostrý, i vystrelený nábitok do vaku a chcel odísť. V tom zbadal na stene vysiacu flintu a strhol ju s tým úmyslom, že zo žartu strelí na svojho kamaráta Lőrika, ktorý si sadol medzi tým na železnú posteľ a čítal noviny. Keller namiesto vystreleného nábitku vložil do flinty ostrý nábitok a namieril na Lőrika, potiahol kohútik. Flinta vypálila a guľka vrazila do pŕs Lőrika a vyšla mu čez chrbát. Lőrik o hodinu za strašných muk zomrel. Keď Keller videl, čo urobil z omylu, objal svojho kamaráta a s plačom mu hovoril:

— Lajoško, nechcel som to urobiť pomýlil som sa . . .

Kellera hneď zatkli a Lőrikových rodičov upovedomili, čo sa s ich synom stalo.

Oheň. V obci Hrnčiarovce (pri Trnave) po tieto dni rano o 5. hodine vypukol oheň. Zhorelo desať domov.

Ztroskotala sa loď. Z Göthenburgu (Švédsko) oznamujú, že ruská loď zvaná «Anna Maria» dňa 11. t. m. v noci ztroskotala sa na švédskych brehoch mora. Loď sa dolámala, ale 7 námorníkom, ktorí boli na lodi, pošťastilo sa vyškríbať na jedno bralo, kde ich 15-ho našli. Dvaja námorníci zmrzli od tuhej zimy, jedon sa ale utopil a tak len štyria ostali pri živote. Ruská loď pochádzala z Rigy.

Zmizla truhlica so triebornými peniazmi. V Kremnici dali v nedeľu večer na železnicu stoštyriaštyridsať truhlic so striebornými peniazmi, ktoré dala raziť v Kremnici srbská vláda. Každá truhlica váži päťdesiat kilov. Na ceste jednu truhlicu volakto ukradol. Krádež zbadali len za Budapešťou v Malom Kőrösi, ale už v hlavnom meste zbadali, že sú zlomené olovené pečate z vozňa, v ktorom boli srbské peniaze. Truhlicu so strieborníkmi ukradli teda buďto v Budapešti alebo ešte prv, než by bol vlak došiel do sídelného mesta. Z Malého Kőröša poslali budapeštianskej policii telegramm, že na vlaku ukradli peniaze, a preto náčelník tajných policajtov Koloman Krecsányi hneď ocestoval za vlakom a zaviedol v záhadnej krádeži prísne vyšetrovanie.

Obor. V Londýne ukazujú teraz jednoho obrovského človeka, ktorého anglické časopisy opisujú nasledovne: Obor volá sa Machnov a jemu podobného veľkého človeka niet viac na cvete. Nosí obrovský klobúk, lebo má veľmi veľkú hlavu, kdežto krk má taký tenký, že jeho golier mohol by nosiť aj chlapec. Vzdor tomu prsty jeho sú veľmi tlsté, tak že ten prsteň, ktorý on nosí, mohol by si iný človek navliecť na celú ruku. Obor je viac než tri metre vysoký a váži poltrefa metrického centa. Za jedny čižmy platí 160 korún a len také punčochy si vie obuť na nohy, ktoré sú zvlášte pre neho robené. Obor má aj apetít obrovský. Ráno vypije dva litre mlieka alebo čaju, zjje 18 vajec a 6—8 kúskov chleba s maslom. Čez poludnie raňajkuje druhý raz, a síce zjje 2—3 funty mäsa, 5 funtov zemiakov a jedon liter piva. Po poludní o 5-tej hodine obeduje. Jeho obed pozostáva krem polievky z 3—5 funtov mäsa, z drúbeže, z ryby, z troch funtov chleba a z dvoch litrov piva. O 9. hodine večer sadne si k večery a s výtečným apetítom zjje opäť: 15 vajec, 6 krajcov chleba s maslom a jedon liter čaju.

Zlodej v klepci. Jestli volakde, tak v Paríži sú najšikovnejší zlodeji celého sveta. Najmä vačkovému zlodejstvu sa rozumejú výtečne. Ešte nenie zlodej ani 20-ročný a jeho meno je už dávno zaznačené na policajnom kapitanáte. Aj teraz dochádza z Paríža zpráva o jednom mladom, ešte ani nie 17-ročnom zlodejovi, menom Alojzovi Hagonovi, ktorý si tiež vačkovým zlodejstvom hľadal svoj chlieb. No ale zle pochodil. Po tieto dni v Paríži na jednom námestí shrkol sa ľud, lebo zdochýnal jedon kôň. Šikovný Hugon hneď mal ruku vo vaku jednej panej, lenže to bola chyba, že vo veľkom vaku nebola toľka, ale malá pasca na myši. Zlodej náhodou strčil jedon prst do pasce a nemohol s ním von. Zlodej trpel boľasť, ani len nemukol, lebo si myslel, že s prstom podarí sa mu vytiahnuť aj pascu. Ale sa veľmi prerátal. Pani pocítila, že sa jej čosi vo vaku hýbe, skrikla a v nasledovnom okamihu skrikol aj mladý vačkový zlodej, lebo mu malá pasca zarezala až do živého mäsa. Hneď na to pribehnul jedon policajt, ktorý mladého zlodeja chytil a odviedol s pascou na prste na policajný úrad. Len tam poťom vysvitlo, že pasca natolko dokalicila mladému zlodejovi prst, že ho hneď mušeli odvieť do nemocnice, kde mu potom prst odrezali.

Najvernejšia podobizňa jeho svätosti pápeža.

Obete zimy. Z Levoče píšú: V Špiši panujúca tuhá zima vyžiadala opäť dve ľudské obete. V chotári obce Szepes-Tótfalu našli na mrtvolu jedného človeka. Pravdepodobné je, že v snehovej fujavici zmýlil cestu a zmrzol. — Neďaleko obce Somolnok našli v jednej priepasti zmrznutého cigána. Pri mrtvole ležaly husle. Cigán šiel nebodaj zo svatby podnapitý a spadol do hĺbky, kde zmrzol.

Šťastie jednej kuchárky. K hlavnomestskej polícii z Ameriky došla zpráva, dľa ktorej jeden bohatý Amerikán, menom Ján Laval v Uhorsku hľadá svojho všeobecného dediča. Laval asi pred 25 rokami vystažoval sa do Ameriky, kde mu nezadlho tak žena ako i deti zomreli, a taktu osamotený žil v cudzine. Pracovitý človek bol a nadobudnul si pekný majetok. Teraz, keď soštarul, upovedomil hlavný kapitanát, že tu v Budapešti má svoju sestru, ktorú by vďačne k sebe prijal, aby sa jeho majetok nedostal do cudzích rúk. Hlavný kapitanát teraz hľadá sestru bohatého Amerikána. Toľko už vystopovali, že otážna osoba volá sa Mária Peczkó a že viac rokov slúžila v hlavnom meste, ako kuchárka. Pred dvoma rokmi sa ale vydala za pekárskoho majstra Jána Jehorského a odtedy niet po nej stopy.

Milodary poslali na kostol Lutišský:

Dôstojný pán dekan z Malacek 1 korunu 50 halierov; pater-guardian Daránszky z Pruského 3 koruny; pán Andrej Jenő, farár z Chtebnice 2 koruny; ct. pani Mária Huszka z Hamrov pri Diós-Győr 10 korún; Ján Meško Ciganik z Terchovej 1 korunu; Franc Cminka z Alsó-Lócz 2 koruny; Jozef Strizenec z Piešťan 1 korunu; Mária Šoška z Prievidze 2 koruny; Anna Jurkovič z Nagy-Lévardu 1 korunu 20 hal.; N. N. 2 koruny.

Začo všetkým tuto spomenutým úprimne ďakujem a Pán Boh zaplať a požehnaj v mene mojich chudobných farníkov privolávam. Spolu všetkých dobrých priateľov chudobného ľudu srdečne prosím, aby svoje milodary na chrám Boží lutišský — kde Ježiž Kristus vo veľkej chudobe prebýva — posielali. Láska Kristova hojne odmeni každú k nemu zaslanú obeť; lebo v Lutišiach je viac utisnutí na milodary — jako kde inde — kde sú veľké fary a zámožny ľud. «Bože pomáhaj a Matka nebeská neopúšťaj nás».

S hlbokou úctou sa značím a do lásky priateľov chudobného ľudu ľudu sa odporúčam.

Lutiša o. p. Ó-Besztercze (Trencsén vmegyé.)

Ján Greben, farár lutišský.

Blahorodí páni dobrodincovia a panie dobroditeľkine!

Na úpetí vznešeného vrchu Trochkorún, pod Pini-nami, blízko pretoku Dunajca, leží rímsko-katolícka dcéra, filiálna obec v Galícii, Nižné Šromovce, patriaca do fary Krošcienko nad Dunajcom okresu novo-targského. Sú tak postavená v ukrytom kútku, jako keby strážcom našej spanilej reči a našej spasonosnej viery, skrže vrchy Pini-niny, od strany polskej celkom odtrhnuté; takže tamojší obyvatelia, jestli chcú ku službám Božím do matky kostola ku návšteve ist, musejú — jestli je možno — čez Dunajec, v protivnom páde ale cez uhorskú stranu, na Nedicu a Čorstín, 26 kilometrov ďalekú cestu urobiť.

Vysoké cis. a kráľ. ministerstvo, uznajúc obtížne polozenie toto, už pred rokmi ku cieľu tomu kňazskú expeditúru (kaplánku) založilo. Ale kdeže má duchovný pastier služby Božie konať a slovo Božie hlásať?

U nás jesto síce jedon pred 359 rokmi postavený maľučký a pre veľký počet veriacich nedostatočný a to len drevený kostolík, i to ale v jakom položení?

Čo sa má tu ohľadom tejto veci robiť? Či snád pokojne ruky svoje krížom založiť a popri tom lamentovať? Alebo sa viac rokov sbierky milodarov, z ktorých možno po sto rokoch naši potomci na dobre usporiadanu službu Božiu myslieť môžu?

Niet len jeden Boh, len jeden spoločný Otec náš nebeský, a my všetci dieťky jeho, bratia i sestry. Z tej príčiny obraciame sa s našou dôverou na vás blahorodí páni a panie s tou najponiženejšou prosbou, aby ste sa nad nami sľutovali a nám aspoň jedným kameňom pri stavbe tejto svätiny láskave ku pomoci prispeli, ktorá ku cti Božej a ku pamiatke Panny a mučednice svätej Kataríny má byť vystavená.

My tedy biedni, na seba zanechaní, nie sme vstave tento u nás tak veľmi potrebný dom Boží vystaviť, tým menej, ponevác každoročne nešťastím vody, ohňom stíhaní bývame.

Vzdor toho, že so všetkých strán o almužnú a podpory vyzývaní bývate, nezavrhnite ani našu, na vás upravenú a poníženú prosbu.

Milodary budeme v «Kresťane» uverejňovať.

Dané v Nižných Šromovciach, ostatnia pošta Krošcienko (Galícia) nad Dunajcom.

Stavebný výbor:

Kňaz Ján Kviatkevič, Andrej Borzacky, Vojtech Cichoň, Stanislav Drohojovský.

Kto na svoj majetok záložnú požíčku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požíčku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požíčky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požíčkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z touto požíčkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požíčky spojené. — Požíčky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požíčku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po-bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požíčky na 5% a na 4¹/₂%-tové požíčky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požíčka zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

Spolkové zprávy.

Zábavný večierok. «Pešťbudínsky Katol. Del. Kruh» usporiada dňa 26-ho februára t. j. v nedeľu «Zábavný večierok» v miestnosti «Katholikus Tanonczotthon» (Jozefovej ulici pod číslom 28.) Hrať sa bude: I. «*Tak je to na tomto svete*». Veselohra v 1. dejstve od J. Štolbu. Poslov. J. Francisci. — II. «*Ženské slzy*». Veselohra tiež v 1. dejstve od Grönnera. Poslov. A. Halaša. — III. «*Sólové výstupy*». — IV. «*Kuplety*». — Začiatok o 7. hod. večer presne. Vstup voľný.

HOSPODÁRSTVO.

O dochovávaní hydu.

(Pokračovanie.)

Chovanie husí najlepšie darí sa tam, kde blízko pasienok sú potoky, rieky alebo jazerá. S týmto ale netvrdím to, že medzi inými okolnosťami nevyplatilo by sa husy dochovávať. Všetkým aj v našej krajine je dosť takých krajov, kde nie je tekúcich vôd, a predsa majú úžitok z husí. Len že to treba poznamenať, že takéto krmenie dražšie je; husy požadujú väčšiu opateru, a pritom všetkom perie jejich nikdy nie je také cenné ako z vodnatých krajov.

Čo sa týče dvora, na to husy nie sú také citlivé ako na pr. morky, lebo však skoro vždy mimo domu sa zdržujú. Vodu aj v zime vyhľadávajú.

Ponevác hus nesedí na pántoch, ale leží na zemi, preto zreteľ treba obrátiť na dlažbu chlieva, v ktorom držíme ju. Táto môže byť z kameňa, z dreva alebo z dobre ubitej hliny. Nech je ale ona hoc z čoho, musíme na ňu dobre postieľať. V lete posypeme stelivo s pieskom, s prachom alebo s popolom, v zime so šečkou, plevami alebo s pilinami z toho ohľadu, aby sme mohli chliev chovánok) dobre vyčistiť. Velikost chlieva závisí od počtu husí.

Pokrm husí dávajú rozličné rastliny, najmä tráva, lucerna a ďatelina. Obľúbený krm je zeleniny, preto treba zatvárať záhrady pred husami. Zimné chovanie poľahčíme tým, keď suchú ďatelinu a lucernu (ktorú sme z tohoto cieľu pred kvitnutím kosili) posekajúce obaríme, a múkou alebo otrubami miešano dávame husám. To veľmi radi majú. Bez vody ani za minútku nesmú byť. Táto musí byť čerstvá.

Známe je, že husy — ako vôbec vodnie vtáctvo — len toľko vajec nesú, koľko vyliahnu. Koncom februára alebo počiatkom marca začnú slamu nosiť a jednoduché hniezdo robíť. To je znak, že už budú nosiť. Vajcia za každým posberáme a odložíme na čisté a suché miesto. Mladšie snesú 10—15, staršie 18—20 vajec, po čom začnú sedieť na hniezde a sipieť. Potom schystáme koš alebo kysnicu, nasteleme do nej slamy a husy podsypeme. Prísne musíme bedliť, aby blízko hniezda bola čerstvá voda.

Vyliahnuté húsenice po 24 hodinovom pôste dostanú žranicu. To nie je pravidlo, že prvý pokrm musia byť na tvrdo uvarené vajcia; dobrá je kukuričná, ovsená, jačmenná múka alebo krupica. Tieto pokrmy zprvoti varíme, alebo len zabaríme. Na tretí-štvrtý deň miešame k tomu na drobno posekanú mladú zihľavu, lucernu, ďatelinu, šalát a podobné zeleniny. O štyri-päť týždňov dávame húsať miesto múky zabarené otruby. Že koľko? To závisí od pašienky. Jak je ona bujná, tak húsenice len ráno a večer krmíme, aj vtedy len ľahodne im pohodíme. Na čistú vodu pri mladých húseniciach nikdy nesmieme zabudnúť.

Mladé húsatá v prvých týždňoch nevyháňame na mokré tráveniská, lebo ľahko prechladnú. Ponevác husy natoľko dohnusia pašienky, že po nich žiadon statok nemôžeme vyhnáť na ne, z tejto príčiny vyznačia obce obytné pašienky pre husy blízko vody. Pri pasení na mnohých miestach nasledujú tú zľú obýčaj, že každý krdel má svojho pasáka. Toto má zlé následky z ohľadu výchovy detí. Rodičia k vôli húsať vezmú ich pred časom zo školy, a že čo sa naučia na pašienkach, to z nás každý vie. Múdre robia tie obce, ktoré držia obecného pastiera. Ten aj lepšie dozerá a nenarobí toľko škody. Ale ani toto nie je celkom dobre. Husy ľahko zvyknú spolu a keď raz zvykli nechcú sa rozísť jedna od druhej, teda tak musíme vec zariadiť, že husy domov sami zaženieme, alebo pošleme po ne deti.

Na tento čas padne podšklbávanie. Istá vec, že to nie je k prospechu husí a je to spojené s boľastou. Nuž keď trafíme na dobrý čas a pritom bedlive husy opatrujeme, s tým veľmi im bude spomoženo. Prácu túto máme vtedy začať, keď husy lepšie tratia perie (práchnu) ako riadne zvykli.

Z hydu nič nie je tak súde na krmenie a nič nemá tak dobrú cenu, ako hus. K tomuto cieľu len celkom dospelé husy treba upotrebiť, bez rozdielu na pohlavie. Najlepší čas na krmenie je jaseň a zima. Najhlavnejšie pravidlá, ktoré pred očima treba držať sú: pokoj, odpočinok, mnoho dobrej krmie (obzvlášť kukurice) čerstvá voda a čistota. Odpočinok s tým poistíme, keď hus do takého chováka zavreme, ktorý zodpovedá jej veľkosti. Čistotu tak poistíme, keď na zadku chováka necháme dieru, cez ktorú hus sa čistí. Kukuricu, s ktorou napchávame, za pol dňa močíme vo vode. Prvé dni len málo pcháme do husy, potom však so dňa na deň viac a viac. Pri krmení hľadme na to, či hus dobre vytrávilo, ak áno, len vtedy napcháme ju znovu.

Ku koncu musíme byť obozretní, lebo vtedy žalúdok nie je vstave tak tráviť ako predtým. Za štyri týždne hus dokonale sa vykrmí, čo prezradzuje ťažký dych a dychčanie. Potom možno ju zarezáť. Pri krmení treba pozor dávať, aby hus nedostala zrno, to jest aby zrno neprišlo do dýchavice, lebo to ju zadusí. Pred chovákom nech je válov, do ktorého cez deň viac ráz nalejeme čerstvej vody, do ktorej pridáme potom trochu potlčeného uhlia alebo antimonu. Hovorí sa, že od tohoto rastie husom pečeňa (játra).

(Pokračovanie nasleduje.)

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je :

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Do Ameriky : Na celý rok 8 korún. -- Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tíh et. predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

«Kreštan» kiadóhivatala
Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

DOPISY.

Ústie.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velavážený Pán Redaktor!

Ráče byt tak láskavý týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kreštane» uverejniť.

Naša obec mala zriedkavú slávnosť; dňa 9. februára vydržovali tunajší obyvatel Jozef Lipka starší zo svojou manželkou Mariou Sivončík zlatý sobáš. Spomenutí starčekovia nádej svoju skladajú v Bohu, ktorý vylíšal ich prosby, i usilovali sa to i zovnútorne osláviť, čoho sa z pomoci Božej dozili.

Dňa 9. februára okolo 10. hodiny slávny prôvod usiloval sa do chrámu božieho. Synovia, dcéra, vnukovia a vnučky, blízka a ďaleká rodina, známi priatelia a iní sprovádzali si staručký pár manželov do kostola pri radostnom zvuku tunajšej trubačskej bandy. V kostole po svätej omši Ján Lipka, fišský kaplán, spomenutých rodičov vlastný syn, reč povedal k jubilantom, v ktorej upozornil na poďakovanie sa Bohu za udelený im dar a nádej v ktorej oni o 50 rokov zase sa uchádzajú o božie požehnanie. Potom nasledovalo slávnostné vzívanie Ducha sv., obnovenie sľubu stavu manželského pred 50 rokami učeného, napomínanie synov a vnukov prítomných, čo sú svojim starým rodičom podľní, oddávanie (berly) palice krížom a mirstovým perom ozdobený, ktorá je znakom staroby a podpory, ktorú len u Ježiša Krista majú hľadať. Ďalej udelenie požehnanie a dokončeno bolo všetko zo slávnostným «Te Deum», Po službách božích vrátili sa do domu, kde po dokončenom obede začala sa veselá zábava, ktorá až do neskorej noci trvala.

V kostole, ktorý bol naplnený, zjavovala sa všeobecná radosť, ktorou pohnutí všetci prítomní slzy ronili. V dome ale krásny spev sa ozíval na ustách našich milých Slo-

veniek, ktoré nás svojim slavičím spevom slovenským neobyčajne veselili a tešili.

Poznamenat máme, že medzi hosťami videli sme i nášho pána ablegáta Františka Skyčák, prevel. pána farára miestného, ktorý krásnu reč povedal na jubilantov, vel. pána kaplána Štefana Mnohel a iných.

Hostov pred obedom privítal vel. pán Ján Lipka. Môžeme povedať o tej slávnosti, čo je vo sv. písme: «Ten deň, ktorý nám dal Boh, radujme sa v ňom».

Priateľ.

Kysucké Nové-Mesto.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráče nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kreštane».

Na obnovenie kysucko-novomestského kostola, ktorý 16. augusta r. 1904. docela shorel, ba sa i srútil, najnovšie nasledujúce milodary som obdržal :

M. Dubravec, Lipt. Lúčky 10 korún; A. Csizmár, Lokca 2 K; Farský úrad, Ludanice 6 K; E. Tvrdy, Kolbarovice 10 K; J. Halkó, Štavnica 12 K; J. Didecky, Szepesolaszi 5 K; T. Bjelik, Prešporek 10 K; J. Juriga, Bánovce 4 K; J. Zerna, Lipt. Sv. Maria 1 K 20 halierov; Dr. O. Prohászka, Bpešt 10 K; J. Stank, Viedeň 2 K; Farský úrad, Chižne 4 K; A. Psota, K. Nové-Mesto 2 K; M. Kropuch, Ostropatak 2 K; J. Gašperak a jeho spoločníci, Rothenditmold 50 K; J. Minárik, Felsődiós 4 K; J. Gornály, Ménhárd 3 K; J. Ohrival, Tajó 23 korún 40 hal.; A. Tarnóczy, D.-Lelóc 20 K; M. Sinkó, Bogojeva 10 K; J. Bonk, D.-Lipnica 10 K; A. Peczkó, Velké-Brestovany 1 korunu 50 hal.; J. Zsovinez, Brod 4 K; F. Mattyasovszky, Ludrófalu 3 K; Farský úrad, Lóc-Bresztovány 5 K; D. Ďurčánsky, Zákopče 16 korún; Št. Spanyol, Zákopče 15 K; J. Tomášek, rektor Redemptoristov, Červenka 253 K; J. Stibrik, Józsefszállás 2 K; T. Chrasztek 4 K; M. Szomolányi 1 K; J. Besser, Dolác 2 K; J. Bellis, Abaujszéplak 4 K; J. Konečný, Királyfa 2 K; J. Krajči, Békéscsaba 4 K; J. Lonszky, Turzovka 100 K; J. Bielek, Szentendre 1 K; F. Filkorn, Časa 24 K; Dr. J. Rovnyán, Tápióbicske 2 K; J. Zeman, Hárskut 5 K; M. Schlossar, Prievidza 10 K; J. Enderle, Prievidza 10 K; J. Sztancsek, Prievidza 3 K; G. Schubert, Aknaszlatina 4 K; M. Szonoga a spoločníci, Levoča 9 korún 10 hal; L. Gašpar (Zaosek), Dlhépole 61 K; M. Korvin, vdova, Csicsér 1 K; S. Makár, Csicsér 5 K; J. Majkuth, Krompach 3 K; M. Scheidt, Stajerlak 2 K; J. Döller, Ostrihom 2 K; M. Vidakovich, Bácsstovaros 5 K.; A. Kuliffay, Bolešov 20 K; N. Hromada, Stankovany 2 K; A. Georgjevics, Nagy-Sink 2 K; N. Krompuszky, Ipolybolyk 1 korunu.

Nech týmto našim milým dobrodincom sám milostivý Spasiteľ odplatí, ktorému ku cti a chvále tieto milodary obetovali.

Kysucké Nové-Mesto, dňa 18. februára 1905.

Koloman Szmda,
dekan-farár.

Z Baňskej-Bystrice.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vel actený Pán Redaktor!

Ráče byt tak láskavý, týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kresťane» uverejniť.

V ťažkej práci posilnenia kresťanského ducha a pozdvihnutia nášho zanechaného ľudu žiadali sme si i my raz už podiel vziať. Z príčiny tejto založili sme si v meste Baňskej Bystrici kresťanský robotnícky spolok. Cieľ náš je, všemožné napomáhanie ľudu nižšej triedy na poli jak duševnom, tak hmotnom. Údom môže byť každý kresťan počnúc od 18-ho roku, ktorý je poctivého rázu. Spolok v krátkom čase za 3 mesiace sa tak zmohol, že nevieme primerané vďaky vzdávať Pánu Bohu za hojné požehnanie. Dobrý ľud náš porozumel spasiteľným slovám vodcov našich, hrnie sa do nášho spolku, a tak počet údov blíži sa už ku 300. Zajímavé prednášky o predmetoch ľudu potrebných, čítanie dobrých novín a spisov, milý rozhovor údov medzi sebou, slušné chovanie vábi každú nedelu a sviatok viac a viac priateľov do spolku.

Neustále namáha sa dôstojný pán Ludvík Gröne, duchovný radca na miestnom semeništi, čo predseda nášho spolku, v práci jeho vďačne a s ochotou ho napomáha Arnold Bobok, učbár bohoslovnia v bystrickom semeništi, jako zastupiteľ predsedu spolku.

Oduševnenosť naša — Bohu chvála — ozvenu našla i na okolí, nadovšetko ale v obci Jakube pri B. Bystrici, kde šľachetné duše nás zavolali, by sme im cieľ náš na jednom ľudovom shromaždení obšírnejšie vysvetlili. Povolaniu zadosť učinil nás spolok dňa 12. februára t. roku, keď sme sa v počte asi 100 údov, pod vedením dôstojných pánov Ludvíka Gröna a Arnolda Bobok do Jakuba vybrali.

Srdce človeku stislo, keď videl oduševnenosť Jakubcov, ktorí nás na čele pána rychtára s prievodom v bielo oblečených dievčat slávnostne so strelbou a hudbou prijali. Shromaždenie vydržované bolo v miestnosti rím. katol. školy. Za predsedu shromaždenia dôst. pán Ludvík Gröne, za zapisníka veľact. pán Martin Maxián, učiteľ boli zvolení. Pán predseda s peknými slovami otvoril shromaždenie a prevzdal slovo pánu Ehrhardovi Hill, podpredsedovi nášho spolku, ktorý jako sbehlý vodca delníkov krásne vysvetlil príčiny zakladania spolkov kresťanských robotníkov. Za ním hovoril dôst. pán Arnold Bobok, a v obšírnejšej reči pretriasal otázku terajšieho polohy roľníkov a delníkov, so silným duchom najsvätejšieho presvedčenia odporúčajúc spolok šľachetným srdcám poslucháčov. Pán Michal Chylavý, veľký náš horliteľ ohnive rečnil o dobrodincoch ľudu nášho. Konečne pán predseda s oduševňujúcou rečou shromaždenie otvoril. Hneď prihlásilo sa nám mnoho údov, a poznajúc šľachetnosť Jakubcov, úfame, že pristúpia k nám ešte i viac údov.

Domov sme sa navrátili s tým sladkým povedomím, že pravda si srdcia ľudí podmaniť musí, len hlásať ju treba.

Časom, jestli dovolíte veľactený pán Redaktor, na-

píšem Vám tiež niečo o našich ďalších pohyboch, (Bude nás veľmi tešiť! Red.) bo silne úfam, že takýchto pozvaní na okolí našom dostaneme ešte i viac, ktorým s najväčšou ochotou vyhovieme.

S hlbokou úctou

Jedon z údov.

Pán Eugen V. Feller píše nasledovne: Nech sa nikto nebojí, keď ho nepríjemná choroba zastihne, len nech je obozretný a nech má jeden dobrý vyprobovaný domáci liek pri ruke, aby si v páde potreby hneď pomohol v nemoci. Lekármi odporúčaný a tiež aj na mnohých výstavách vyznačený Fellerov Elsa Fluid neuvěřiteľne lieči zmeravenie, vytknutie, influenzu, hlavové krče atď., odstráni popáleniny, horúčku atď., zmierni kašeľ, boľasti gágora, nedostížiteľným účinkom je pri ranách, bolenie hlavy a zubov, žalúdkovú nemoc, koliku, trhanie, zimnicu, reuma, bezsennosti, závratoch, zbieraninách atď. ho s účinkom užívajú. To je presvedčené, že tento domáci liek od nevypočítateľných nemocí ochráni človeka, dnes si už cestu klesni na všetky, to dokazuje tá okolnosť, že Fellerov Elsa-Fluid dnes už takrečeno na svete vo všetkých ľuďmi obývaných krajoch užívajú. 12 malých alebo 6 duplovaných fláziek Fellerovho Elsa Fluidu za 5 korún franko zašle dorábateľ Eugen V. Feller, lekárnik Stubici, Templom-utca 18. szám (záhrebská stolica). — Varujme sa napodobnenín! Pred padelaninami, ako na pr. Luisa-Fluid alebo Krautergeist, Gold-Elfe-Fluid, Inda-Fluid, Svjetovi Fluid, atď.

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tisská K 20'00—20'90, peštianska K 20'00—20'70, belehradská K. 20'00—20'60, banátska (77 kilogramová) K. 19'80—20'60. — *Raž:* K. 15'00—15'40. — *Jačmeň* na krm K. 14'20—14'80. — *Ovos:* prvotriedny 14'10—14'60, druhotriedny 13'80—14'10. — *Kukurica:* K. 15'80—17'00. — *Repica:* K. 22'50—23'00. — *Prosó:* K. ————

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	30'40	29'60	28'80	28'00	27'20	26'00	27'00
		č.	7	7½	8		
		K.	26'00	24'00	14'40		

Otruby: K. 12'40, hrubé K. 12'80.

Datelinové semä: lucerna K. 80'00 do 96'00 za 100 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 8'40—9'00, žlté K. 09'00—10'00 za 100 kilo.

Strova: Veľký biely *bôb:* K. 26'00—26'50, tmavý K. 18'00—19'00, drobný K. 26'00—27'10, tarkavý K. ——. *Hrach:* K. 31'00—41'00. — *Šošovica* veľká čistá K. 30'00—32'00. — *Konopné semä:* K. 27'00—28'00. — *Lanoré semä:* prima K. 18'00—19'00. — *Rasca:* K. 62'00—64'00. — *Mak:* sivý K. 54'00—56'00, modrý K. 50'00—52'00. — *Ladník:* K. 14'00 do 15'50. Všetko 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* rafinovaný K. 83'00—

84'00, kockový K. 85'00—86'00, kandis biely K. 82'00, zltý K. 82'00 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

Petrolej: americký (*) vo veľkom prima K. 92'00 ruský (***) K. 87'00 za 100 klgr.

Lekvár: srbský (1904) K. 23'00—87'00, slavonský (1904) K. 00'00—00'00 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K. 24'00 do 25'00 srbské (80—85 kus.) K. 26'00—26'50.

Sviňská masť: bpeštianska K. 128'00 do 129'00.

Slanina: vidiecka K. ———— mestská 3 kusová K. 109'00—110'00 za 100 klgr.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 155'50 do 156'50. Denaturalisovaný, k priemyselným účelom jeden barill 55'00—56'00.

Spisy redakcii zaslané.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychodiaci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadať budete. Adressujte takto: «*Posol Svätého Antona*» *Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.*

Jako sa spovedá rozumná mládež? Duševné zrkadlo. Vydáva Redakcia «*Posla božsk. Srdca Ježišovho*». Cena 10 hal. Pre knižku takto píše: Redakcia «*Posol božsk. Srdca Ježišovho*» Trnava (Nagyszombat).

«**Posol božsk. Srdca Ježišovho**» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 K. 60 halierov.

Veselá knižnica. Vydáva Augustin *Paulovič*. Humoristické prednášky. Sošit XXIV. v Trnave. Tlačou a nákladom A. Horovitz. 1904.

Nábožne výlevy. Práve teraz vyšlo XI. vydanie. Kniha táto je pre každého katolíckeho kresťana s katolíckym spevníkom k potrebeniu v kostole i doma. Veľkosť 1288 strán. Spísal Andrej Radlinský. Nákladom Spolku Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Cena neviaz. vyt. 4 kor. 20 hal., viaz. vyt. v koži s mramorezom 5 kor. 60 hal., v koži so zlatorezom 6 korún a chagr. so zlatorezom a spínkov 7 korún, kosteným krížikom a v skvôstnej väzbe 11 korún.

Na milióny siahajúca nemožnosť platenia

k tomu prinútilo fabrikantov na štoffy, aby nakopený tovar, než by ho snád nespolahlive ptiacim borgovali, radšej so značným spustením na cene jeho za hotové peniaze širšiemu obecnstvu k službám prepustili. Na prevedenie tejto akcie podobral sa

ORSZÁGOS POSZTÓKIVITELI ÁRUHÁZ

Budapest, VIII. ker., Rottenbiller-utca 1. sz.

Na vidiek rozposiela poštovou dobierkou na jedon mužský oblek 3 metre jemného čierneho, tmavo-modrého, šedého alebo barnavého štoffu alebo **len za 5 zl.** Odporúčame k objedkammgarn návkam, lebo hotovosť, ako sa to predvída, nebude dlho trvať. Vzorky pre veľký obeh neposiela.

No, čo k tomu poviete?

Vela uznanlivých listov od lekárov, zlaté medaile a diplomy, viac ako 65,000 poďakovacích dopisov svedčí, že je **Fellerov Elsa-Fluid** najlepší domáci prostriedok. Rýchle a iste lieči reumu, lámku, trhanie v údoch, klanie v boku, krče, bolenie hlavy a zubov, neuralgiu, vytknutia údov, influenzu, krče hlavové, odstraňuje slabosť, vysilenosť, slabosť očí, horúčku a veľa druhých chorôb, ktoré pre nedostatok miesta tu ani uviesť nemôžeme.

Toto píše ŠAROLTA KRAME-ROVÁ z mesta Sniatyn (Halič):
«Neviem vysloviť, aká povdačná som vám. Váš Elsa-Fluid vo všetkých pádoch koná najlepšie služby. Len teraz som sa predsvedčila, že vy ste vaše poďakovacie listy dostali jedine z vďaky, jako aj ja teraz z vďaky vám píšem».

«Už od viac rokov mal som na tvári veľkú ranu a som mal slabé oči a teraz po užívaní Elsa-Fluidu som úplne zdravý. Viacerým pomohol váš výtečný prostriedok proti boleniu zubov a proti kašlu.

Fél (st. presporšská).

Ján Bors.

«Nemal som pokoja od bolesti ani vi noci, ani vo dne a sotva som užil prvú flašku Fellerovho Elsa-Fluidu, cítil som, že mi bolesti prestaly. Ako najlepší prostriedok odporúčam Fellerov Elsa-Fluid každému, kto trpí na žalúdok, koho bolia uši, oči, hlava, kašle a má hučanie v ušoch».

Ó-Becse (st. B.-Bodrog).

Radostav Josincev.

Ani v jednej domácnosti nech nechýbuje tento výborný prostriedok, každý sám sebe posluži, keď ho stále pohotove má. Chrání sa treba ale od padelkov, lebo len «Feller» Elsa-Fluid je opravdový. 12 malých alebo 6 duplovaných fliaš za 8 korún 60 halierov 48 malých alebo 24 dvojních fliaš za 16 korún vyplatené posíela dorábateľ **Eugen V. Feller** apatekár, **Stubica, Kostelna ulica č. 18. (Záhrebská stol).** Radíme Vám tiež **Feller-ove Elsa-Pilulky** objednať, ktoré výbore účinkujú pri zatvrdnutej stolici, ťačení žalúdka, pri neriadnom trovení, pri nemociach obličiek atď. Cena 6 škatuliek v jednom balíčku 4 koruny frankované. Hlavný sklad v Budapešti u apatekára **Josefa Török, a dra Eggera, Nádor-gyógyszertár. Váczi-körút 17.**

Na 6 mesiacov

pošlem Anker-Nickel-Roskopi-Patent-Remontoir vreckové hodinky poštovou dobierkou za 2 zl.

na dobierku. Pri objednávke 3 kusov kus za 3 zl. 40 kr., obraz alebo vidiek o 15 kr. viac, zaväzujem sa, na žiadosť behom 6 mesiac. peniaze nazpät vrátiť. Ku každým hodinkám retiazka a ozdoba zdarma.

Najlepšie a najlacnejšie hodinky ku práci. 10.000 kusov s najlepším uspokojením je v úžitku. Za dobré chodenie 3 ročná písomná záruka. — Jediný rozosielač poštovou dobierkou je výlučne I. V. A. z hlavného skladu roskopí hodinkovej fabriky LEO LATEINER, Wien, I. Okr., Wollzeile 17-42. Mój cenník, ktorý viac než 500 vyobrazení obsahuje, rozličných hodín zlatých a strieborných predmetov, na žiadosť zdarma a franco zašlem. II.

Oznamy prijíma

administracia

„Kreštan“

Budapest,

Szentkirályi-úlica 28.

Zachovanie zdravého

ŽALÚDKA

spočíva hlavne na zachovaní, podporovaní a upravení dobrého trávení a odstranení škodlivé zapačenia. Osvedčeným domácim prostriedkom z účinných bylinných látok pečlivo pripraveným, ktoré užívaním podporujú a upravujú trávenie, chuti k jedlu povzbudzujú a mierne, bezbolestne precistenie pôsobí a tak zname následky nestriednosti, pochybene dieť, nastudene a neprijemne zapačenie stolice na pr. zahu, nadpnutie, tvorenie sa prezbytočnej kyseliny, krčovitej bolesti zmiňuje a odstraňuje, jest Dra Rosi balsám pre žalúdok z lekárne B. Fragnera v Prahe. 1/2 fláša 1 kor., 1 fláša 2 kor.

VÝSTRAHA! Všetky časti obalu opatrené sú ochrannou známkou.

Hlavný sklad v lekárni:

B. FRAGNER, c. a kr. dvor. dodovateľ

„u čierneho orla“, PRAHA, Malá Strana čis. 203,

roh Nerudovej ulice.

Objednavky poštou vyrúžu se obratem.

Protí predeslání K 2.50 zasilá sa veľká fláša, proti K 1.50 malá fláša frankov. na všetky stanice Rakúsko Uhorska.

Sklady v lékarnách celého Rakúska. Hlavný sklad u Jozefa Töröka v Budapešti. I.

Svadobné dary.

Pendlové hodiny s muzikou, s orechového dreva, jemno politrované, hrajúce tie najkrašie kusy každú hodinu. Cena s kysničkou a pakovaním len 7 zl. Tie isté hodiny bez muziky ale s bijacím strojom, bijúce každú celú a pol hodiny, s kysničkou za 5 zl. S bitím zvonového hlasu za 5 zl. 50 kr. Za dobré chodenie 3-ročné písomná záruka. Rozposielajú sa poštovou dobierkou alebo za vopred poslané peniaze. Akže by hodiny nezodpovedali, tak sa zamenia alebo peniaze znät prinavrátia.

Hlavný sklad od r. 1878.

LEOPOLD MAYER cis. a král. prisahaný sudobný šacovník Viedeň, XIV., Mariahilferstrasse 187/b.

Cenníky zdarma a bezplatne.

Každá Gazdina môže byť pišná na svoju kávu!

Kathreiner Kneipp sladová káva

tam, kde kávu pijú, nemôže nikdy chybovať!

o o o

Len pytajte tuto kávu vždy v zatvorených bálíkoch známkou »Kathreiner«, a neslobodno nikdy kupovať, čo sa otvoreno dávaža!

Telegram!

Sukne Lodenové, polovlnené, rôznych a stálych barev, 1 kus po 65—70 kr., sukne „Mandžuria“ (novinka!) po 1 zl. 20. 1 zl. 25 kr. vyrábí a dobierkou zasilá: **Adolf Jelínek** v Lísku, p. p. Jimramov, Morava. Nehodící se zboží buď vymením, aneb vezmu zpět a peníze vrátím; nespokojenost vyloučena! — Do 5 Kg. balika se vejde 7 sukni! **Vzorky zdarma franco!**

Ja vezmem chlapca od 14-ho roka, dobrého držania, bárs bude aj sirota, veznem za učna. **Haverlik Ferenc** bednársky majster Kis-Tapolcsány (Barsmegye).

Niet choroby vo vašom dome

ak si dáte doniesť chýrny

Kráľovský-balsam

Kráľovský balsam, ktorý je proti všetkým chorobám jedine istý prostriedok a aj každý starý neduh hneď vyliči; teda ho treba v každom dome držať, lebo týmto chýrnym balsamom prekaží sa bolenie hlavy, lámka, pakoštnica, reuma, bolenie zubov a chrčta, trhanie v nohách, kolíka, bolenie žalúdka atď: slovom jediný istý liek proti každej nemoci je chýrny Kráľovský balsam, teda nevyhnutne je potrebné, aby v každom dome bol na pohotov. Cena veľkej fláše 2 kor. s úplným návodom o upotrebení. Môže sa dostať u **Grósz-Nagy Ferencza** apatekára v Debreczene č. 17. Arany egyszaru gyógyszerész. V Budapešti v Török Jozsefovej apatieke, Király-utca 12. — S týmto liekom môže sa objednať v celej krajine uznanú chýrna hajduska pomáda na bavuze, od ktorej za najkratší čas možno dostať najlepšie bavuze, 3 tegle za 1 kor. 50 hal.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamene- nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Žiadajte si cenník.

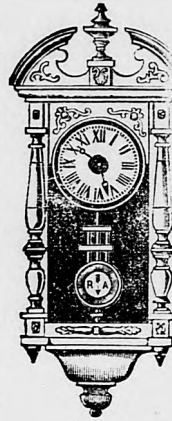
Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozlič- ných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov

HANNS KONRÁD

I. h. d. nová fabrika a exportní obchod

BRÜX No. 1493. (Česko.)

Pendlové hodiny s hudbou

najposlednejšia novinka na poli hodinárkeho vý- robku. Tieto francúzske miniaturné pendlove hodiny sú 70 cm. dlhé, kasnička na nich je práve taká, ako ju náres ukazuje, s prirodzeného orechového dreva, rajjemnejšie politurovaná, s umelecky vyrezáva- nými okrasami a každú hodinu najkrajšie poctody alebo tanečné kusy hrajú. Cena s kysničkou a pako- vaním len 8 zl. Znovna tie isté hodiny bez prístroja hudobného, ale s bitím, každú ceú a pol hodiny bijú, s kysničkou a pakovaním len 6 zl., s bitím vežového zvona 6 zl. 50 kr. Tieto pendlove hodiny nielen so zárukou na minútu dobre chodia, 3-ročná písomná záruka, ale následkom ich vkusného so- stavenia slúžia aj čo pekne a elegantné náradie. S budičkovým zvončekom a v noci s osvetľujúcou lampou číselnou 1 zl. 70 kr., s budičkou hudbou, na miesto cengania hrajú 6 zl. Rozp. sielajú sa len na poštovú dobierku. Za nezodpovedajúce peniaze nazpät vrátme. Veľký obrázkový cenník s hodin, retiazok a prsteňov atď. zdarma a bezplatne zašle

JOZEF SPIERING Viedeň, I., Postgasse 101.

SCHICHT- ..MYDLO..

so známkou Jeleň alebo Klúč

najlepšie a najvýdatnejšie a tak aj najlacnejšie mydlo.

Bez akýchkoľvek škodlivých častok!

Všade k dostaniu!

Pri kupovaní ale obzvlášte na to pozorujme, aby každý kus mydla opatrený bol názvom «Schicht» a s jednou hore označených ochranných známok.

Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,

ktorá je z najvýbornejších kovov složená shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s takou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najväčšom stupni a prevyšuje všetko, čo sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je

PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-E,

jediný zosielať kosí generála Devetta,

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša firma. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle — Za každú kosu z delovej ocele generála Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenosti vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzáctnu výhodu. — Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosiť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke

jedného riadneho kosca, vykovaná a vy- probovaná zašle sa so zárukou. Preto nech si nikto do tých čias kosu neobjedná, kým si od výšmenovanej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý zdarma mu zašle.

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.